

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active Learning) ในรายวิชาการจัด
กิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักศึกษา
สาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
A Development of a Course Learning Model for Thai Language in Schools using
Active Learning to Enhance the Learning Inquiry Behavior for Thai Student
Teachers, Faculty of Education, Kamphaengphet Rajabhat University

ศุภรดา สุขประเสริฐ¹
Suparada Supprasert¹

¹ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร 2) ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ประกอบด้วย 2.1) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบ ก่อนและหลังได้รับการสอนด้วยรูปแบบ 2.2) เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบก่อนและหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยคือ นักศึกษาสาขาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 14 แผน ซึ่งอยู่ในรายวิชา 1255602 การจัดการกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในสถานศึกษา 2) แบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ทางการเรียน 3) แบบวัดเจตคติ

ผลการวิจัย พบว่า การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเนื้อหาแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นจำนวน 14 แผน ๆ ละ 4 ชั่วโมง พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$)

ผลการศึกษาการเปรียบเทียบพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active learning) ด้วยการสังเกตแล้วประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ทางการเรียน พบว่า การศึกษาความคิดของพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

และ ผลการศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการกิจกรรมเชิงรุก (Active Learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีความพึงพอใจต่อรูปแบบทุกด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$)

คำสำคัญ: รูปแบบ / การจัดการกิจกรรมเชิงรุก / พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were:

1. To develop a learning plan using Active Learning model to enhance learning inquiry behavior of Thai language student teachers in the Faculty of Education, Kamphaengphet Rajabhat University; 2. To study the results of implementing the learning model using Active Learning to enhance learning inquiry behavior of Thai language student teachers in the Faculty of Education, Kamphaengphet Rajabhat University including:-

(2.1) to compare the level of learning behavior of students before and after learning with the active learning model.

(2.2) to compare the level of endurance of learning inquiry behavior of students before and after learning with the active learning model and to study students' satisfaction towards learning with the model.

A one group research design was used for this study. The sample included 4th year Thai Language Student teachers (41 students) in the Faculty of Education, Kamphaengphet Rajabhat University who were studying in the first semester of the 2017 academic year. Purposive sampling method was used in selecting the sample. The instruments used in the study included: (1) learning plans; (2) a learning behavior evaluation form; (3) a 5 level Likert scale attitude assessment form to assess students' attitude towards learning with the active learning model. Data was analyzed using mean (\bar{X}) and standard deviation (S.D). The results of the research found that the lesson plan were highly appropriate ($\bar{X} = 4.63$). The learning inquiry behavior of the students after learning with the active learning model was significantly higher than before; (2) the learning endurance of students after learning with the active learning model was higher than before. This shows that students after learning with this model could endure more than they could do before. (3) The students had an attitude of 3.96 showing a positive attitude towards learning with the active learning model.

Keywords: Learning Model, Active Learning, Learning inquiry behavior

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ เป็นคุณลักษณะที่สำคัญต่อผู้เรียน ที่สร้างเสริมให้คนมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมการเรียนรู้ได้และทำให้ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบงานรับผิดชอบชีวิตของตนเองได้ในอนาคต ทำให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ และในกรอบหลักสูตรสมรรถนะของเด็กไทยในอนาคต ปี 2558 - 2577 ได้ชี้ประเด็น นิสัยใฝ่เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอไว้ในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนไทยแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งในกระบวนการของผู้เรียน ในยุคปัจจุบัน กระบะยุคที่ใช้เทคนิค วิธีการจัดการเรียนรู้ เช่น Active Learning ช่วยพัฒนาสติปัญญา กระตือรือร้น และแสวงหาความรู้ มีวิจารณญาณ คิดหาเหตุผล ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ เกาะติดสถานการณ์ รู้จักซักถาม และทักษะทางสังคม เช่น การค้นหาคำตอบต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ความอดทนต่อความแตกต่าง เรียนรู้ในการพึ่งพาตนเอง เครื่องมือสำคัญในการยกระดับการเรียนรู้ ดังคำกล่าวที่ว่า “กระบวนการเรียนรู้สำคัญกว่าความรู้” และ “กระบวนการหาคำตอบสำคัญกว่าคำตอบ”

เพื่อตอบสนองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และตามนโยบายรัฐบาลการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (2552 - 2561) ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะบุคคลแห่งศตวรรษที่ 21 ด้วยความสำเร็จในการเรียนรู้ “ไม่ได้อยู่ที่เครื่องมือ” หากอยู่ที่การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างสร้งองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการกระตุ้นให้เกิดได้ในทุกระดับ ดังที่ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2543 , หน้า 71) กล่าวว่า การพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดจิตพิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนควรเริ่มพัฒนาตั้งแต่ในเยาว์วัย ความใฝ่เรียนรู้นั้นเป็นคุณลักษณะที่ติดตัวไปตลอดเป็น

ความรู้สึกนึกคิดจากจิตใจที่ต้องการแสวงหาความรู้ตามความต้องการของตนเอง ครูต้องเสริมสร้างระบบการเรียน การสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมโดยตรงกับกิจกรรมที่พัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพความสนใจ ความ ถนัดของแต่ละบุคคล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ควรจัดให้มีการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบกับ นโยบายของรัฐบาลปัจจุบันที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาในด้านการส่งเสริมให้เป็นผู้สามารถ พัฒนานวัตกรรมใหม่ อย่างสร้างสรรค์กล่าวคือ เป็นการขับเคลื่อนบริบทของภาครัฐเข้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0 ภาคการศึกษา จึงเป็นส่วน สำคัญในการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ สร้างให้ผู้เรียนเป็นคนที่จะเรียนรู้ มีคุณธรรม และ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งก็คือเป็นการสร้างผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเน้นทักษะในการคิดวิเคราะห์ เป็นหลัก ในขณะที่เดียวกันไทยแลนด์ 4.0 คือ การพัฒนาประเทศให้มีความทันสมัย มีรายได้มากขึ้น และก้าวพ้นจาก กับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง โดยจะต้องผลิตนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาประเทศ และต้อง สามารถติดต่อกับนานาชาติได้ การศึกษาจึงต้องเร่งดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ให้กับเด็กไทย อย่าง เป็นรูปธรรมในหลายด้าน เช่น การพัฒนาทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความรู้ การประสานความ ร่วมมือ และการค้าขาย ในขณะเดียวกันเด็กไทยในอนาคตก็ต้องคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของไทยที่ดีงาม ควบคู่กับการ เรียนรู้ศาสตร์ใหม่ ๆ ที่มีความทันสมัยด้วยเช่นกัน

ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในยุคการศึกษาไทยปัจจุบันที่จะเข้าสู่ไทยแลนด์ 4.0 จึงเป็นการส่งเสริม ให้กับผู้เรียนมีคุณลักษณะกระตือรือร้น คิดค้นหาความรู้และคำตอบอยู่ตลอดเวลา (Active Learner) ตามแนวคิด รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ดังที่ อารมณ์ ใจเที่ยง (2550, หน้า 86) กล่าวว่า การจัดการ เรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)เป็นการเรียนการสอนที่กำหนดให้นักเรียนได้พูดและได้เขียนเกี่ยวกับเรื่องที่กำลัง เรียน มีความเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมในอดีตและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนต้องทำอะไรที่เป็นส่วน หนึ่งของตนเอง ตามหลักการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบไปด้วยลักษณะต่อไปนี้ (1) ผู้เรียนมี ส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ (2)ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (3)ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะ การคิดขั้นสูง คือ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผล และประการสุดท้ายคือ ผู้เรียนมีทัศนคติอยากเรียนรู้ เช่น กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ อันมี องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ความเพียรพยายามในการเรียน ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความสามารถในการให้เหตุผลและมีความกระตือรือร้นใคร่เรียนรู้ ภัทรภร เปรมปรี (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบรูปแบบการทดลองที่มีต่อความใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาปีที่ 5 มีผลการวิจัย ว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างมี ความใฝ่เรียนรู้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง มีคะแนนพฤติกรรมการแสวงหาความรู้สูงอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ส่วนเจตคติของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับเรียนรู้รูปแบบการดำเนินกิจกรรมด้วยแบบแผนใน ระยะศึกษาความคงทนของความใฝ่เรียนรู้หลังการทดลองพบว่ามี ความคงทนของความใฝ่เรียนรู้เกิดขึ้นหลังการ ทดลองสูงกว่า

จากความสำคัญดังกล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงจะสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอน เชิงรุก (Active learning) ในรายวิชาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรม ใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร และ เพื่อศึกษา พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ทางการเรียนของนักศึกษา ตามตัวบ่งชี้พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้เป็นคุณลักษณะ 3 ด้าน คือ ความกระตือรือร้น ความเพียร และความมีเหตุผล หลังที่เรียนด้วยรูปแบบ นอกจากนี้ยังเพื่อศึกษาเจตคติของ นักศึกษา คณะครุศาสตร์ ต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active learning) ที่เป็นแนวการจัด การเรียนที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเชิงรุก(Active Learning) เพื่อส่งเสริม พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก(Active Learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่ เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ประกอบด้วย

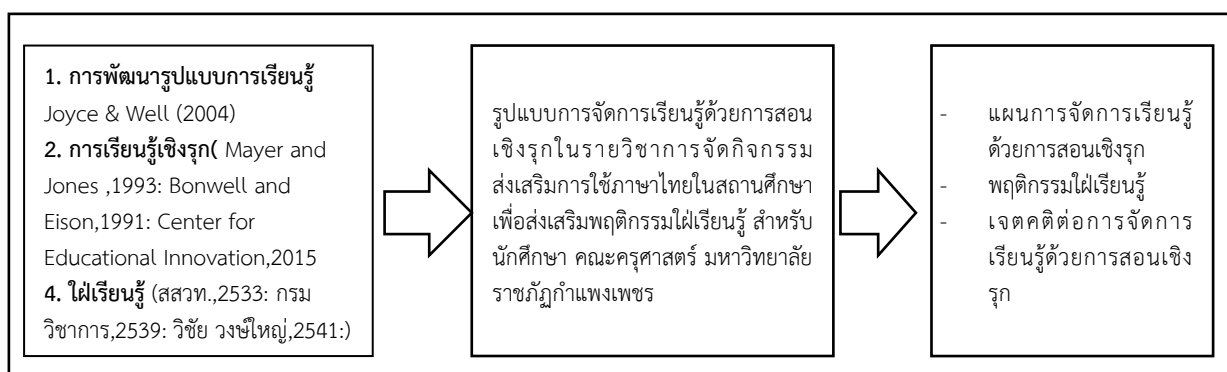
2.1. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบ ก่อนและหลัง

ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) Active Learning

2.2. เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย (ถ้ามี)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุกในรายวิชาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการดำเนินงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุกในรายวิชาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ สำหรับนักศึกษาสาขา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ผู้วิจัยได้กำหนดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาภาษาไทย ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 1255602 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในสถานศึกษา ในปีการศึกษาที่ 1/2560 จำนวนทั้งสิ้น 41 คน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก จำนวน 14 แผน ซึ่งอยู่ในรายวิชา 1255602 ในรายวิชาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในสถานศึกษา จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผู้วิจัย

2.1.2 แบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ ประกอบด้วยประเมินจำนวน 4 พฤติกรรม 1)คุณลักษณะ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 2)คุณลักษณะความกระตือรือร้น 3)คุณลักษณะความเพียร 4)คุณลักษณะความมี เหตุผล จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

2.1.3 แบบวัดเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการสอนแบบ Active Learning ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 26 ข้อ

2.2 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา 1255602 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาไทยใน สถานศึกษา ในการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนการสอนแต่ละชั่วโมง เป็นไปตามตัวชี้วัดของหลักสูตรครุศาสตร บัณฑิต โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชา ภาษาไทย ซึ่งมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบ Active Learning จุดเด่น จุดด้อยของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และวิธีการนำไปใช้ในการจัดการ เรียนการสอน

2.2.2 กำหนดเนื้อหาในการสอนตามคำอธิบายรายวิชา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต

2.2.3 เขียนแผนในรายวิชา 1255602 การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในสถานศึกษา จำนวน 14 แผนๆ 4 ชั่วโมง

2.2.4 ทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสม ของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก Active learning จำนวน 3 ท่าน และวิเคราะห์คุณภาพ ดังนี้ โดยนำ ความคิดเห็นจากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายโดยกำหนดเกณฑ์การประเมินความคิดเห็น 5 ระดับ โดยกำหนดว่าแผนการ จัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม นำไปใช้ได้ต้องมีค่าเฉลี่ยในแต่ละรายการประเมินตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ซึ่งทุกแผนการจัดการ เรียนรู้มีค่าเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แสดงผลการวิเคราะห์ดังตาราง ที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดย ใช้รูปแบบการจัดกิจกรรม Active learning เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รายการ	ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของ แผนการจัดการเรียนรู้ของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	\bar{X}	S.D.	ระดับความ เหมาะสม
	1	2	3				
แผนการจัดการเรียนรู้	4.68	4.63	4.53	13.84	4.63	0.80	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรม Active learning เพื่อ ส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีระดับความ เหมาะสมในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$)

2.2.5 นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม

2.2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2.3 ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ และแบบวัดเจตคติต่อการ จัดกิจกรรมการสอนแบบ Active Learning

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย และปรับปรุงแบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ และแบบวัดเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการสอนแบบ Active Learning โดยรวบรวมข้อคิดเห็นให้ครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัดให้ได้มากที่สุด และข้อความดังกล่าวเกี่ยวข้องกับความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อการจัดกิจกรรมการสอนแบบ Active Learning

2.3.2 ทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเนื้อหา ความถูกต้องเหมาะสม ของแบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ และแบบวัดเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการสอนแบบ Active Learning จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของข้อความกับแบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ และแบบวัดเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการสอนแบบ Active Learning รวมทั้งให้พิจารณาความชัดเจนและความถูกต้องของภาษาในข้อความที่เขียนขึ้น มีผลดังนี้

แบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ รายการพฤติกรรมที่ประเมินจำนวน 4 พฤติกรรม 1)คุณลักษณะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง 2)คุณลักษณะความกระตือรือร้น 3)คุณลักษณะความเพียร 4)คุณลักษณะความมีเหตุผล แต่ละพฤติกรรมนั้นใช้เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบิก (Rubric Score) ผ่านการ ตรวจสอบความตรงและความเหมาะสมของเนื้อหา ความเหมาะสมของสำนวนภาษาและให้ข้อเสนอแนะโดย ผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าทุกข้อมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

แบบวัดเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการสอนแบบ Active Learning ประกอบด้วยรายการประเมินจำนวน 26 ข้อ วัดเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการสอนแบบ Active Learning 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม และแบบวัดเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการสอนแบบ Active Learning เป็นแบบสอบถามตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้วัดเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการสอนแบบ Active Learning ก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงและความเหมาะสมของเนื้อหา ความเหมาะสมของสำนวนภาษาและให้ ข้อเสนอแนะโดยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพบว่าทุกข้อมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดการทดลองการสอนโดยใช้วิธีการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) Active learning ในนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ เพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับปริญญาตรี ตลอดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 41 คน มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1. ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดในการจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษาทราบ

3.2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมระหว่างดำเนินการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษา การดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้

3.3. หลังจากที่ได้ดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนการสอนสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้บันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา และให้นักศึกษาตอบแบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ และแบบวัดเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการสอนแบบ Active Learning

3.4. ผู้วิจัยนำผลจากการตอบแบบประเมินพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ และแบบวัดเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการสอนแบบ Active Learning ของนักศึกษามาหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ผลการวิจัยในครั้งนี้

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมเชิงรุก(Active Learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิตีค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนน และการหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการวิเคราะห์ข้อมูลแปลความหมายโดยกำหนดเกณฑ์การประเมินความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง เหมาะสมมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

4.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูป ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ ใช้สถิติทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test แบบ Dependent) เพื่อหาค่าความต่างก่อนและหลังได้รับการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) Active Learning

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สรุปผลได้ ดังนี้

1. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเนื้อหาแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นจำนวน 14 แผน โดยใช้เวลาในการเรียนครั้งละ 4 ชั่วโมง มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active learning) ที่ส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาภาษาไทย พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.63$)

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ประกอบด้วย

2.1. ผลการศึกษากการเปรียบเทียบพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการกิจกรรม Active learning เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ก่อนและหลังได้รับการสอนด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พบว่า คะแนนพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ทางการเรียนก่อนเรียน มีคะแนนเป็น 8.56 คะแนน และมีคะแนนพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ทางการเรียนหลังเรียน เฉลี่ยมีผลคะแนนเป็น 11.95 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2. ผลศึกษาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ ของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูป ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะความกระตือรือร้น และนักศึกษามีคุณลักษณะความเพียร มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.89$) รองลงมาคือนักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหา คุณลักษณะความมีเหตุผล มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) และนักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหาการจัดการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active learning) ก่อนเข้าร่วมชั้นเรียน มีผลการประเมินน้อยที่สุด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.21$)

2.3. เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.96$) ซึ่งแบบสอบถามมีข้อสอบถาม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม เมื่อนำไปใช้กับนักศึกษาสาขาภาษาไทย จำนวน 41 คน สรุปผลรายด้าน ดังนี้

2.3.1 ความคิดเห็นของพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาสาขาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (ด้านเนื้อหา) พบว่าโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 3.69$)

2.3.2 ความคิดเห็นของพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาสาขาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (ด้านกระบวนการ) พบว่าโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$)

2.3.3 ความคิดเห็นของพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร (ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม) พบว่าโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 3.98$)

การตอบแบบอิสระของนักศึกษาที่มีเจตคติต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลังเรียนมากกว่าก่อนเรียน พบว่า

- 1) บรรยากาศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรเป็นไปด้วยความสนุกสนาน ให้อิสระ และผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็นของตน
- 2) ควรมีการเสริมแรงที่หลากหลาย เช่น คะแนนพิเศษ รางวัล หรืออื่น ๆ เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษามีความมุ่งมั่นในการเรียนมากยิ่งขึ้น
- 3) ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือควรมีการเตรียมการเป็นอย่างดีเกี่ยวกับการจัดกลุ่ม ควรมีการจัดกลุ่มนักศึกษาและแจ้งนักศึกษาล่วงหน้าก่อนการเรียนการสอน และควบคุมชั้นเรียนเมื่อนักศึกษาเข้ากลุ่ม ทุกคนควรรู้บทบาทของตนเอง
- 4) ก่อนสอน ผู้สอนต้องสร้างความเข้าใจกับนักศึกษาเกี่ยวกับวิธีการแบบร่วมมือและจัดเตรียมเนื้อหา กิจกรรมให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนแบบร่วมมือ
- 5) บทบาทของผู้สอนควรเน้นให้นักศึกษาปรับเปลี่ยนหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่ม โดยการปรับเปลี่ยนหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่มทุกครั้งของการเรียนแบบร่วมมือ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด แต่ละแผนประกอบด้วยกิจกรรมที่เน้นให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นหลัก โดยใช้เวลาเรียนแผนการจัดการเรียนรู้ละ 4 ชั่วโมง มีการเชื่อมโยงเนื้อหาตามหลักสูตร คำอธิบายรายวิชาและกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้ค้นคว้าทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน ทำให้นักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งจะเป็แนวทางในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็ไปตามจุดมุ่งหมาย ความคิดรวบยอดและการวัดผลประเมินผลที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

2. ผลการศึกษาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง คือนักศึกษาสาขาภาษาไทย ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีกิจกรรมให้นักศึกษาภาษาไทยเป็นผู้ได้ลงมือปฏิบัติให้มากที่สุด โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้คอยชี้แนะ ส่งเสริม หรือกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมที่นักศึกษาดำเนินการเป็นไปตามความมุ่งหมาย เปิดโอกาสให้นักศึกษาเป็นผู้ค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาสาขาภาษาไทยมีพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ที่ความคงทน ในระยะศึกษาหลังการทดลอง พบว่า มีพฤติกรรมใฝ่รู้เกิดขึ้นหลังการทดลองสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่อง นักศึกษามีความเข้าใจในเนื้อหา จากการสังเกตพบว่า การเข้าร่วมชั้นเรียนของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีคุณลักษณะความกระตือรือร้น และลักษณะความเพียร มากกว่ากลุ่มควบคุม แต่คุณลักษณะความมีเหตุผลในทั้งสองกลุ่มไม่มีความแตกต่างอยู่ในระดับสูง เนื่องจากการผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้

3. ผลการศึกษาเจตคติของนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชรระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งแบบสอบถามมีข้อสอบถาม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม เมื่อนำไปใช้กับนักศึกษาอยู่ในด้านบวก จากการตอบแบบประเมินผลพบว่า

“ ข้าพเจ้ารู้สึกภูมิใจในกิจกรรมที่ส่งเสริมใฝ่เรียนรู้ที่ได้ร่วมกันคิดขึ้น รูปแบบการสอน Active learning ทำให้เป็นข้าพเจ้ามีแนวทางการสร้างกิจกรรมเพื่อให้เกิดการใฝ่เรียนรู้มากขึ้น กิจกรรมในรูปแบบการสอน Active learning มีส่วนกระตุ้นให้ข้าพเจ้าเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการใฝ่เรียนรู้ ข้าพเจ้ามีความสุขมากเมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมในรูปแบบการสอนเชิงรุก และกิจกรรมในรูปแบบการสอนไม่ช่วยพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพแก่ข้าพเจ้า มีผลการประเมินน้อยที่สุด ถือว่ากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active learning) เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ สามารถยืนยันได้ว่ามีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมหรือพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ได้

1.2 ระดับพฤติกรรมบ่งชี้ คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักศึกษาในคณะครุศาสตร์ อยู่ในระดับดี ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ให้สูงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาตัวแปรหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความคิดด้านในลักษณะอื่น ๆ ร่วมด้วย ตลอดจนควรนำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยการสอนเชิงรุก (Active learning) ในรายวิชาต่างๆ เช่น วรรณคดี การเขียน การอ่าน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2553). **คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษาใฝ่รู้-ใฝ่เรียน**. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). **มองฝันไปข้างหน้า “วิสัยทัศน์ประเทศไทยปี 2560”**. กรุงเทพฯ : ชัดเชสมิเดีย.
- ภัทรภร เปรมปรี. (2557). **การเปรียบเทียบรูปแบบการทดลองที่มีต่อความใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5**. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์ .ปีที่ 9 ฉบับที่2. (หน้า 294-306)
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2541). **กระบวนทัศน์ใหม่ : การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน** (ฉบับปรับปรุง). (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โอ เดียนสโตร์.
- Bonwell C.C, & Eison, J.A. (1991). **Active Learning: Creating Excitement in the Classroom** AEHE-ERIC Higher Education Reports . Washington,
- Meyers, Chet and Jones, Thomas B. (1993). **Promoting Active Learning: Strategies for the Collage Classroom**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Joyce,B.,Weil,M.and Calhoun,E. (2004). **Model of Teaching**. 7th ed. Boston : Allyn and Bacon.